

Spis treści

Wstęp	7
I. Polityka Polski wobec Polonii w latach 1945-1989	18
1. Zagadnienia terminologiczne	18
2. Stosunek rządu II Rzeczypospolitej do emigracji i Polonii	27
3. Polityka władz państwowych PRL wobec Polonii zamieszkałej w państwach niekomunistycznych	32
4. Rola Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia” w polityce PRL	53
5. Podsumowanie	58
II. Nowa polityka Polski wobec Polonii po 1989 roku	62
1. Zmiana polityki państwa wobec Polaków zamieszkałych za granicą	62
2. Polityka III Rzeczypospolitej wobec Polaków na Wschodzie	73
3. Cele i główne kierunki działań na rzecz Polonii	79
4. Nowe międzynarodowe instrumenty prawne regulujące sprawy Polonii i Polaków za granicą	95
5. Podsumowanie	116
III. Instrumentalny wymiar polskiej polityki wobec Polonii i Polaków za granicą ...	119
1. Udział Senatu III RP w życiu Polonii w ramach Senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą	119
2. Działania Ministerstwa Spraw Zagranicznych wobec Polonii	127
2.1. Główne cele działalności MSZ w realizacji polityki polonijnej	130
2.1.1. Zagwarantowanie praw Polonii i Polaków za granicą w umowach dwustronnych	130
2.1.2. Egzekwowanie praw należnych grupom i mniejszościom polskim za granicą	131
2.1.3. Wspieranie oświaty w języku polskim i nauczania języka polskiego za granicą	131
2.1.4. Wspieranie działalności polonijno-kulturalnych i promocyjnych	135
2.1.5. Działania na rzecz nowej migracji do państw Unii Europejskiej	138
2.1.6. Utrzymywanie więzi ze środowiskami polonijnymi przez polskie placówki dyplomatyczno-konsularne	140
3. Realizacja Ustawy o Karcie Polaka	143
4. Międzyresortowy Zespół do Spraw Polonii i Polaków za Granicą	147
5. Podsumowanie	151

IV. Pozostałe działania resortowe wobec Polonii i Polaków za granicą	155
1. Główne kierunki działalności Ministerstwa Edukacji Narodowej na rzecz oświaty polonijnej	155
1.1. Uwagi wstępne	155
1.2. Działalność MEN na rzecz Polonii	161
1.3. Główne założenia Programu Rozwoju Oświaty	169
2. Działania Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w podnoszeniu poziomu wykształcenia wśród młodzieży polonijnej	174
2.1. Pomoc stypendialna dla studentów pochodzenia polskiego	174
2.2. Rola katedr języka polskiego na uczelniach zagranicznych	175
2.3. Państwowy system poświadczania znajomości języka polskiego	178
3. Aktywność Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na rzecz środowisk polonijnych	179
3.1. Programy edukacyjne służące budowaniu związków z Macierzą	182
3.2. Działania na rzecz promocji polskiej kultury	184
3.3. Formy ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego poza granicami kraju	189
4. Działalność Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	194
4.1. Repatriacja	194
4.2. Obywatelstwo	200
5. Główne kierunki inicjatyw Ministerstwa Gospodarki w ramach współpracy gospodarczej z Polonią	206
5.1. Kontakty gospodarcze z Polonią zamieszkałą w krajach zachodnich	211
5.2. Współpraca gospodarcza ze środowiskami polonijnymi z terenu byłego ZSRR	213
6. Zadania Ministerstwa Sportu i Turystyki na rzecz Polaków za granicą	215
6.1. Sportowa współpraca z Polonią	216
6.2. Oferty turystyczne dla Polonii i Polaków mieszkających za granicą	220
7. Działania Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na rzecz Polaków za granicą	225
7.1. Zabezpieczenia społeczne Polaków za granicą	225
7.2. Ułatwienia powrotu do kraju	227
8. Główne kierunki działalności Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na rzecz Polonii	230
9. Opieka nad obiektami dziedzictwa narodowego i martyrologii Polaków poza granicami kraju przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa	235
10. Podsumowanie	240

V.	Działalność najważniejszych organizacji pozarządowych	
	na rzecz Polonii i Polaków za granicą	246
1.	Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”	246
1.1.	Działalność społeczno-polityczna	248
1.2.	Działalność programowa	249
1.2.1.	Wspieranie rozwoju polonijnej nauki i oświaty	250
1.2.2.	Promowanie kultury polskiej i ochrona dziedzictwa narodowego poza granicami kraju	251
1.2.3.	Wspieranie organizacji polonijnych polskich za granicą	253
1.2.4.	Promocja spraw polonijnych	254
1.2.5.	Pomoc charytatywna	255
1.3.	Działalność inwestycyjna i interwencyjna	256
2.	Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”	257
2.1.	Cele działalności	257
2.2.	Programy pomocowe	259
3.	Fundacja „Semper Polonia”	266
3.1.	Główne programy dotyczące współpracy z Polską	269
4.	Podsumowanie	276
	Zakończenie	282
	Bibliografia	291
	Indeks nazwisk	317